Gemeente Voorschoten

Raadsvoorstel

Zaaknummer:	Z/25/099089/447639
Datum collegebesluit:	dinsdag 27 mei 2025
Datum commissievergadering:	donderdag 19 juni 2025
Datum raadsvergadering:	donderdag 3 juli 2025
Soort Voorstel:	Raadsvoorstel
Onderwerp:	Zienswijze ontwerp-programmabegroting Veiligheidsregio Hollands Midden 2026
Portefeuillehouder:	Burgemeester Stemerdink
Programma:	Crisisbeheersing en brandweer
Kernboodschap:	De gemeenteraad wordt gevraagd een zienswijze in te brengen op de ontwerp-Programmabegroting 2026 aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden.
Bijlagen:	Bijlage 1: Zienswijze gemeenteraad Voorschoten Ontwerp-Programmabegroting 2026 VRHM Bijlage 2: Aanbiedingsbrief van VRHM Bijlage 3: Ontwerp-Programmabegroting Veiligheidsregio Hollands Midden 2026 en Meerjarenraming 2027 – 2029 Bijlage 4: 1e Begrotingswijziging PB VRHM 2025 Bijlage 5: Raadsinformatiebrief ombuigings- en bezuinigingsscenario's VRHM Bijlage 6: Kadernota 2026 Veiligheidsregio Hollands Midden
Beslispunten:	De raad besluit een positieve zienswijze op de ontwerp-programmabegroting 2026 van het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden naar voren te brengen zoals verwoord in de bij dit besluit behorende brief.
Relatie met:	Niet van toepassing

Inleiding en samenvatting

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) heeft de gemeenteraad van Voorschoten in haar brief van 18 april 2025 de ontwerp-programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de VRHM aangeboden. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de raad in de gelegenheid gesteld om uiterlijk vóór 11 juli 2025 een zienswijze over de ontwerp-programmabegroting bij het Dagelijks Bestuur VRHM naar voren te brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp-programmabegroting en biedt deze op 11 september 2025 aan ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur VRHM.

Ombuigings- en bezuinigingsscenario's

Voor de totstandkoming van de ontwerp-programmabegroting is onderzocht op welke wijze invulling kon worden gegeven aan het advies van de Werkgroep Financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen om vanaf 2026 een uniforme taakstelling door te voeren ter grootte van 6 procent. In dat kader is een discussienota over de ombuigings- en bezuinigingsscenario's opgesteld. De VRHM heeft de informatiebrief over de ombuigings- en bezuinigingsscenario's op 24 januari 2025 ter informatie aan de raad aangeboden (bijlage 5). Op 20 februari 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten om scenario 2 uit de discussienota als uitgangspunt te nemen voor de Kadernota 2026. In dit scenario wordt de veiligheidsregio opgedragen via ombuigingen en bezuinigingen zelf te voorzien in de dekking van onvermijdelijke meerkosten ter grootte van € 1,1 miljoen. Dit betreffen meerkosten voor stijgende opleidings- en oefenkosten bij de brandweer (€ 0,8 miljoen) en meerkosten voor huisvesting (€ 0,3 miljoen). Daarnaast is besloten tot een aanvullende taakstelling van € 0,4 miljoen. In totaal betreft dit een taakstelling van € 1,5 miljoen. Voor wat betreft de invulling van de ombuigingen en bezuinigingen is besloten dat er geen brandweerkazernes of specialistische eenheden worden opgeheven. Ook is afgesproken om na 2026 alert te blijven op extra besparingsmogelijkheden over de gehele breedte van het taakveld van de veiligheidsregio, zonder hieraan nu een directe taakstelling te koppelen. Dit is vastgelegd in de Kadernota 2026 die op 21 februari 2025 ter informatie aan de raad is aangeboden (bijlage 6). De in de kadernota vastgestelde beleidsmatige- en financiële kaders vormen de basis van de ontwerp-Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de VRHM.

Financiële begroting

Indexering gemeentelijke bijdragen

De werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) adviseert om de indexering te (blijven) baseren op de loon- en prijsontwikkeling (lpo) methodiek. Opgemerkt wordt dat een stijging van het aantal inwoners niet altijd evenredig verbonden is aan hogere lasten. Daarom heeft de veiligheidsregio een eventuele volumestijging van de lasten

afzonderlijk in beeld gebracht. Dit betreft in dit geval Slachtofferhulp, zoals weergegeven in de tabel op pagina 77 van de ontwerp-programmabegroting. Het advies van de werkgroep FKGR wordt gevolgd. De indexeringsmethode van de FKGR betekent dat de lasten met de aangegeven percentages (personele lasten 2,1% en materiële lasten 2,7%) mogen worden geïndexeerd en niet de gemeentelijke bijdragen per inwoner. De totale lasten over de gemeentelijke bijdragen in de Programmabegroting 2025 bedroegen €67,9 miljoen; voor de VRHM betekent dit een indexering van €1,57 miljoen ten opzichte van 2025. Uitgedrukt in een procentuele stijging van de gemeentelijke bijdragen betekent dit gemiddeld 2,31%. De uitwerking van dit percentage verschilt per gemeente, als gevolg van wijzigingen in de relatieve bijdrage in de som van de middelen voor brandweer en rampenbestrijding die gemeenten via het gemeentefonds (volgens septembercirculaire 2024) ontvangen en het relatieve aandeel in het aantal inwoners per 1 januari 2024.

In 2025 was de gemeentelijke bijdrage voor Voorschoten €1.968.013. Met de indexeringsmethodiek komt de gemeentelijke bijdrage in 2026 voor Voorschoten uit op €1.983.491. Dit is een verhoging van €15.478, wat neerkomt op een stijging van 0,79%.

Transitie GHOR Hollands Midden naar VRHM
De transitie naar VRHM is per 1 januari 2025 afgerond. Het uitgangspunt was een budgetneutrale transitie, zodat gemeenten voor de programmataak GHOR geen hogere gemeentelijke bijdrage gaan betalen (afgezien van indexering). Er worden nog gesprekken gevoerd over de structurele achterblijvende kosten van GHOR bij Hecht

Rijksuitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)
De BDuR zou vanaf 2026 overgeheveld worden naar het Gemeentefonds. Tevens was er sprake van een taakstelling van 10%. Inmiddels heeft het kabinet besloten dat de BDuR als specifieke uitkering blijft bestaan. De taakstelling van 10% is in de laatste beschikking over de meerjarige prognose 2026 tot en met 2028 en in de (ontwerp-)programmabegroting 2026 verwerkt. In de voorjaarsnota 2025 wordt duidelijk hoe de taakstelling zal worden uitgewerkt.

Beleidskader
Going concern
De VRHM kent één programma geheten Fysieke Veiligheid en een onderverdeling in de programmataken Meldkamer Brandweer, Brandweerzorg, Risico- en Crisisbeheersing, BGC en GHOR, volgens de taken in de Wet veiligheidsregio's. Daarnaast nog een programmataak Bedrijfsvoering. VRHM is in belangrijke mate een uitvoeringsorganisatie. De capaciteit en middelen worden met name ingezet voor de reguliere advisering over, en toezicht op veiligheid, de paraatheid, de vakbekwaamheid, het onderhoud en de bijbehorende bedrijfsvoering. Het

zogeheten going concern. Daarnaast vindt in het dagelijks werk continu aanpassingen en verbeteringen plaats, het zogenoemde growing concern.

Growing concern
Naast de dagelijkse werkzaamheden ziet de veiligheidsregio twaalf opgaven voor de komende jaren. Deze opgaven geven richting aan de ontwikkeling van de veiligheidsregio. De twaalf opgaven zijn:
1. Wij hebben positie in het Omgevingsrecht.
2. Wij werken risicogericht.
3. Wij zetten ons in voor de zelfredzaamheid van inwoners.
4. Wij hebben tactieken en technieken die passen bij de nieuwe uitdagingen.
5. Wij hebben vakbekwame brandweercollega's.
6. Wij zijn en blijven paraat.
7. Wij hebben een moderne crisisorganisatie.
8. Wij kennen onze partners.
9. Wij beschikken over een goede en veilige informatievoorziening.
10. Wij nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.
11. Wij investeren in onze collega's.
12. Wij zijn wendbaar.

In paragraaf 2.8 van de ontwerp-programmabegroting worden de onderwerpen toegelicht die binnen de twaalf beleidsplanopgaven in 2026 opgepakt gaan worden. Hiermee geeft de VRHM een nadere onderbouwing van de keuzes die zij voornemens zijn te maken voor het jaarplan 2026. Deze voorgenomen keuzes worden, via deze ontwerp-Programmabegroting, voor zienswijze voorgelegd. Voor de uitwerking van de opgaven in het huidige beleidsplan zijn, op voorhand, geen extra financiële middelen ter beschikking gesteld. Gelet op de veranderende samenleving en de gevolgen hiervan voor de taakuitvoering van de Veiligheidsregio, is het niet mogelijk en ook niet redelijk om uitgewerkte voorstellen over een periode van vier jaar op te stellen. Eerder is afgesproken dat periodiek het ambitieniveau wordt beschouwd om te kijken wat noodzakelijk is voor de verdere ontwikkeling van de veiligheidsregio. Hiermee kan de VRHM ook de beschikbare capaciteit en middelen beter inzetten.

Noodzaak tot versterking van weerbaarheid en veerkracht
Een bijzondere omstandigheid is de toegenomen geopolitieke dreiging en de noodzaak tot versterking van weerbaarheid in de samenleving. Dagelijks zijn in kranten de oproepen te lezen om voorbereid te zijn: niet alleen op geopolitieke dreiging, maar ook op andere momenten waarop de weerbaarheid van de samenleving moet blijken. Te denken valt aan grootschalige verstoringen van stroomnetwerken, digitale voorzieningen of door weersextremen. Andere

veiligheidsregio's, zoals de Veiligheidsregio Utrecht, hebben al het besluit genomen dat brandweerkazernes worden ingericht als punten voor civiele bescherming. De verwachting is dat deze een grote rol van de veiligheidsregio gaan vragen. Het Rijk, de veiligheidsregio's en gemeenten zullen samen op moeten trekken en de uitwerking hiervan zal een forse investering vergen, waarbij nu nog niet helder is wie deze kosten op zich zal (moeten) nemen. Omdat de kosten voor de versterking van de weerbaarheid van de samenleving niet onder de eerdergenoemde meerkosten vallen én de investeringen naar verwachting van dergelijke omvang zijn, zal hierover te zijner tijd het bestuurlijk gesprek gevoerd moeten worden.

Zienswijze van de gemeenteraad van Voorschoten
Middels bijgevoegde zienswijze wordt de Veiligheidsregio bedankt voor de opgestelde ontwerp-Programmabegroting 2026. De raad is positief dat de Veiligheidsregio eerder gegeven zienswijzen meeneemt in haar beleid en begroting. De raad waardeert de aandacht voor PTSS-beleid voor zowel beroepsbrandweermensen als vrijwilligers.
Mede gezien de toegenomen geopolitieke dreiging onderschrijft de raad het belang van de versterking van weerbaarheid en veerkracht. De raad verzoekt de Veiligheidsregio om voor de versterking van weerbaarheid en veerkracht aanvullende financiële ondersteuning aan het Rijk te vragen, maar zich niet te laten weerhouden om alvast stappen te maken op dit gebied.
Ten aanzien van de financiële opgave betreurt de raad het dat de Veiligheidsregio niet volledig heeft kunnen voldoen aan het advies van de Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen om vanaf 2026 een taakstelling van 6% door te voeren. Tegelijkertijd beseft de raad dat de Veiligheidsregio eerder, in de periode tot en met 2018, 16,6% heeft bezuinigd en destijds een taaksanering heeft plaatsgevonden binnen de brandweer met kazernesluitingen, vermindering van personeel, tankautospuiten en hulpverleningsvoertuigen tot gevolg. De raad waardeert het zorgvuldig doorlopen proces en erkent dat het bestuur de juiste afweging heeft gemaakt om de bezuinigingen niet ten koste te laten gaan voor de veiligheid van inwoners. De raad is positief over het gekozen scenario, omdat daarin geen specialistische eenheden hoeven te worden opgeheven en geen brandweerkazernes gesloten hoeven te worden. Juist nu is het behoud van brandweerkazernes belangrijk, aangezien het kabinet voornemens is een netwerk van noodsteunpunten op te zetten waar mensen bij noodsituaties en crises terechtkunnen en kazernes als noodsteunpunt kunnen dienen. De raad onderschrijft de afspraak om na 2026 alert te blijven op extra besparingsmogelijkheden. Aanvullend verzoekt de raad om geen investerings- en/of financiële verzoeken in te dienen buiten de reguliere Planning & Control-cyclus.
Tot slot wijst de raad op de versobering in de begroting voor onderhoud van brandweermaterieel en persoonlijke beschermingsmiddelen. Hoewel deze versobering door recente vernieuwingen mogelijk wordt geacht, vraagt de raad aandacht voor de houdbaarheid

hiervan op langere termijn. De raad steunt het voornemen om in 2026 een meerjarenonderhoudsplanning op te stellen en verzoekt om de verwachte kosten structureel op te nemen in toekomstige begrotingen, om onvoorziene incidenteel hoge kosten te voorkomen.

Beoogd effect
Zienswijze op de ontwerp-programmabegroting 2026 kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van de VRHM en hiermee invloed uit te oefenen op de uiteindelijke besluitvorming over de vast te stellen programmabegroting 2026 van de VRHM door het Algemeen Bestuur VRHM.

Argumenten
1.1 Deze begroting heeft geen direct financieel effect
De gemeentelijke bijdrage 2026 zoals opgenomen in de voorliggende begroting is gelijk aan de gemeentelijke bijdrage 2026 zoals eerder vermeld in de Kadernota 2026.

1.2 Input uit eerdere zienswijzen is meegenomen in beleid en begroting
De gemeenteraad van Voorschoten heeft in haar zienswijze op de ontwerp-programmabegroting 2025 VRHM gevraagd om een notitie met ombuigingsvoorstellen / bezuinigingen op te leveren. De VRHM heeft deze notitie opgeleverd waardoor het Algemeen Bestuur keuzes heeft kunnen maken en de kadernota 2026 vorm heeft gekregen. Ook heeft de raad in haar vorige zienswijze gevraagd om voor het te ontwikkelen PTSS-beleid een uniforme werkwijze te hanteren voor zowel beroepskrachten als voor vrijwillige brandweermensen. Uit de ontwerp-programmabegroting 2026 blijkt dat hier nu aandacht voor is.

1.3 De opzet en werkwijze past bij de ontwikkelingen
Ontwikkelingen in de samenleving als klimaatverandering, verdichting, digitale afhankelijkheid, hyperconnectiviteit, energietransitie, vergrijzing en polarisatie leiden tot nieuwe en complexere risico’s voor de veiligheid van de inwoners. De beperkte beschikbare capaciteit en middelen voor de nieuwe opgaven vragen om focus en het maken van keuzes. Door gebruik te maken van jaarplannen kunnen gerichte keuzes gemaakt worden over het inzetten van de beperkt beschikbare middelen en (ontwikkel) capaciteiten. Met deze werkwijze kan ook ingespeeld worden op de toegenomen geopolitieke dreiging waardoor de keuze gemaakt kan worden om aandacht te besteden aan weerbaarheid en veerkracht.

Kanttekeningen
1.1 Er is niet voldaan aan de geadviseerde taakstelling van zes procent
De Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen heeft voor elke gemeenschappelijke regeling een taakstelling van 6% geadviseerd. Aan de hand van een discussienota over ombuigings- en bezuinigingsscenario’s heeft het Algemeen Bestuur besloten

om voor een deel invulling te geven aan de taakstelling. Gezien de ontwikkelingen in de wereld en de opgaven voor de veiligheidsregio zouden verdere bezuinigingen ernstig afbreuk doen aan het streven naar een veilige en weerbare samenleving. Er is overwogen om de bezuinigingen niet ten koste te laten gaan voor de veiligheid van inwoners.

1.2. Er zijn geen structurele financiële middelen beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen
Voor de uitwerking van nieuwe opgaven in het huidige beleidsplan zijn, op voorhand, geen extra financiële middelen ter beschikking gesteld. Gelet op de veranderende samenleving en de gevolgen hiervan voor de taakuitvoering van de Veiligheidsregio, is het niet mogelijk en ook niet redelijk om uitgewerkte voorstellen over een periode van vier jaar op te stellen. Eerder is afgesproken dat periodiek het ambitieniveau wordt beschouwd om te kijken wat noodzakelijk is voor de verdere ontwikkeling van de veiligheidsregio. Hiermee kunnen de beschikbare capaciteit en middelen beter worden ingezet. Met die opzet kan worden besloten om met een deel van het positieve rekeningresultaat van 2024 een bestemmingsreserve te vormen voor weerbaarheid.

Inwonersparticipatie en communicatie
Inwonersparticipatie is niet van toepassing, dit is een zienswijze van de raad. Nadat de programmabegroting is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio zal de Veiligheidsregio de programmabegroting publiceren op haar website.

Financiën
De gemeentelijke bijdrage 2026 van €1.983.491 zoals opgenomen in de voorliggende begroting is gelijk aan de gemeentelijke bijdrage 2026 zoals eerder vermeld in de Kadernota 2026. Deze begroting heeft daarmee geen direct financieel effect. Eventuele ontwikkelingen met toekomstige financiële effecten zullen via aparte voorstellen opgewerkt moeten worden en apart worden voorgelegd aan het bestuur.

Juridisch kader
Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 48 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden, is de gemeenteraad van Voorschoten bevoegd om een zienswijze op de Ontwerp-Programmabegroting 2026 van de VRHM in te dienen.

Risico's
De VRHM heeft in de ontwerp-programmabegroting de volgende risico's geïnventariseerd die worden gezien als potentieel substantieel risico:

- *Meerkosten die samenhangen met de taken van de veiligheidsregio*: Het grootschalig en langdurig optreden bij incidenten en de bestrijding van rampen kan incidenteel leiden

tot meerkosten voor de veiligheidsregio. Het financieel risico wordt ingeschat op €1,2 - €1,5 miljoen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 50%.

- *Cyber- en digitale verstoringen*: Verstoringen aan digitale systemen en informatiebronnen kan leiden tot een ontwrichting van de organisatie. Het financieel risico wordt ingeschat op €0,5 - €0,75 miljoen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 50%.
- *Onvoorziene juridische claims (aansprakelijkheidstelling)*: De VRHM wordt geconfronteerd met juridische claims van ziekte als gevolg van blootstelling aan asbest (asbestose). De VRHM wordt hierbij aansprakelijk gesteld voor de, als gevolg van deze ziekte, geleden en te lijden materiële en immateriële schade. Daarnaast heeft Brandweer Hollands Midden in het verleden gebruik gemaakt van PFAS (Per- en poly Fluor Alkyl Stoffen) bevattend blusschuim op oefenplaatsen. Door het gebruik van dit blusschuim kan onbedoeld PFAS in de bodem/het milieu zijn terechtgekomen. De VRHM kan aansprakelijk worden gesteld voor de mogelijke milieuschade die daardoor is ontstaan. Het financiële risico wordt ingeschat op €0,4 - €0,9 miljoen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 50%.
- *Overige risico's*:
  - *Impact ombuigingen en bezuinigingen op organisatie:* Met de versobering en bezuiniging wordt de financiële speelruimte van de organisatie ingezet om de onvermijdelijke meerkosten te kunnen dekken. Dit heeft effect op de noodzakelijke stevigheid van de organisatie. Ook neemt het risico toe op overschrijdingen en negatieve jaarresultaten.
  - *PTSS:* De aanpak van PTSS onder zowel beroepskrachten als vrijwilligers vraagt om extra middelen waarmee aan het begin van de beleidsplanperiode nog geen rekening was gehouden. Dit betreffen nieuwe meerkosten waarvan de omvang nog niet helder is. De eventuele meerkosten hiervan zijn voor de VRHM nog niet bekend.
  - *Arbeidsrelaties*: Dit geldt voor extra middelen om te kunnen voldoen aan vigerende fiscale en juridische eisen bij de inhuur (ZZP-constructies) van de vakbekwaamheidsstaf. Daarnaast levert de onduidelijkheid over de verdere ontwikkeling van het wettelijke kader van het tweede loopbaanbeleid voor beroepsbrandweermensen (maximaal 20 bezwarende dienstjaren) een financieel risico op in de komende jaren.

Duurzaamheid

De VRHM zal ook in 2026 het Programma Duurzaamheid/invoering CO2-prestatieladder verder ontwikkelen. Denk hierbij aan het behouden van de certificering, het uitvoeren van

verduurzamingsmaatregelen vastgoed op basis van subsidie, bewustwordingscommunicatie en voorbereiding op rapportagewetgeving.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Wattingen,
gemeentesecretaris

mw. drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/25/099089/447639

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 27 mei 2025,

besluit:
De raad besluit een positieve zienswijze op de ontwerp-programmabegroting 2026 van het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden naar voren te brengen zoals verwoord in de bij dit besluit behorende brief.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op donderdag 3 juli 2025

de griffier,

Ondertekend door Minke Elkerbout
op 16-07-2025

mw. drs. M. Elkerbout

de voorzitter,

Ondertekend door Nadine Stemerdink
op 16-07-2025

mw. drs. N. Stemerdink